

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงอยู่ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบทำให้คนไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยสถานการณ์ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้การไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาสู่สังคมไทยด้วยกระบวนการทุนนิยมและบริโภคนิยม ในขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมเริ่มอ่อนแอลง ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ดังกล่าว จนนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความล้มเหลวทางการเรียนและความไม่มั่นคงในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : คำนำ)

ผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียดซึ่งล้วนแต่ผลเสียต่อสุขภาพกายของชุมชน จนนำไปสู่สถานะวิกฤติทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 13-12) ปัจจุบันเยาวชนจึงถูกรุมล้อมด้วยสื่อและสิ่งเร้าที่ชักนำและขั้วให้มีพฤติกรรมเสี่ยงไปในทางที่ไม่ดีได้ง่าย อันจะนำไปสู่ปัญหาแก่ตัวนักเรียน ผู้ปกครองและสังคม พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์และพบมากในโรงเรียนได้แก่ การหนีเรียน การขาดความเอาใจใส่ในการเรียน การขาดระเบียบวินัย การไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง การสูบบุหรี่ การพนัน/อบายมุข การทะเลาะวิวาทและนิสัยก้าวร้าว ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการขาดความอบอุ่นในครอบครัว ผู้ปกครองทำงานจนไม่มีเวลาใกล้ชิดครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองอยู่ต่างจังหวัด พฤติกรรมการเลียนแบบ การคบเพื่อน การเล่นเกมที่ไม่สร้างสรรค์ (อรอุมา วิวัฒน์ธนาฒย์. 2553 : 12) นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวแล้วก็ยังมีเรื่องจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว เพื่อนบ้าน ชุมชน และสังคม ความสำนึกรักชาติ การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การเพิกเฉยต่อปัญหาส่วนรวม การเคารพผู้อาวุโส (มนัส วิมิชชานนท์. 2548 : 63-64) และปัญหาเหล่านี้เริ่มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น นักเรียนเรียนไม่ดี ไม่ขยัน ขาดความรับผิดชอบและยอมแพ้เมื่อต้องเรียนสิ่งที่ยาก ๆ นักเรียนมักมีพฤติกรรมพูดโกหก ขโมยและทำลายข้าวของ เข้าเรียนสาย ไม่ตรงต่อเวลา ใช้เงิน

พุ่มเฟือย เห็นแก่ตัว ไม่มีจิตสาธารณะ กินอาหารที่ไม่มีประโยชน์จนทำให้เกิดโรคอ้วน ใช้ของราคาแพงทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีรายได้แต่ต้องขอเงินจากพ่อแม่มาใช้จ่าย แสดงว่าขาดการคิดวิเคราะห์ แม้แต่เรื่องของตนเอง ไม่มีความพอเพียง (สุรินทร์ ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553 : 23) สำหรับบางรายประสบกับปัญหาความกลัดกลุ้มและทุกข์ใจส่งผลให้คิดหาทางออกไม่เหมาะสม เช่น การฆ่าตัวตาย กลายเป็นอาชญากร ประพฤติตนแบบลักเพศ หันเข้าหาสุรารวมทั้งสิ่งเสพติดประเภทต่างๆ แยกตัวจากสังคม เพราะขาดการได้รับการแนะแนว การดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2546 : 37) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับครอบครัว สังคมและประเทศชาติและเป็นเรื่องน่าเป็นห่วงเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเยาวชนเหล่านั้นยังเป็นเด็กวัยเรียนที่ต้องการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ต้องการคำปรึกษาที่มีเทคนิควิธี บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอย่างเร่งด่วน ต้องการความรักความเข้าใจจากผู้ใหญ่ โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดของสถาบันครอบครัวในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีครูทุกคน โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาซึ่งตามหลักการแล้วจะเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ผู้ปกครองเมื่อเด็กอยู่ที่โรงเรียน (กรมสุขภาพจิต. 2551 : คำนำ) โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องรูปร่าง หน้าตา ฐานะของพ่อแม่ การเรียน การยอมรับของเพื่อนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก (อรทัย สุวารีย์. 2547 : 1)

สืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษา มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ เป็นการปูพื้นฐานและปลูกฝังคุณงามความดีให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความมั่นคง แข็งแรง เพียงพอกับการดำรงชีวิตในอนาคตอย่างมีคุณภาพ ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้

การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา อีกทั้งประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 12-13)

นอกจากการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติทางการศึกษาดังกล่าวแล้ว กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่รับผิดชอบดูแลส่งเสริมการจัดการศึกษาของเด็กและเยาวชนทุกระดับยังมีนโยบายเน้นย้ำให้จัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพด้วยเช่นกัน การจัดการศึกษาจะบรรลุตามนโยบายดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย แต่ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นอย่างยิ่งก็คือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันมีจุดเริ่มจากการแนะนำ โดยในปีการศึกษา 2496 กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำการแนะนำไปบริการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแห่งแรกในประเทศไทย ต่อมาปี พ.ศ. 2546 ได้มีการประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 โดยกำหนดให้งานแนะนำสังกัดสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ ยังได้กำหนดให้ครูทุกคนต้องเป็นครูแนะนำและเยี่ยมบ้านนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย (พนม ถิมอารีย์. 2548 : 26)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นกระบวนการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชื่อว่า เป็นนวัตกรรมที่สำคัญที่จะช่วยพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองและช่วยเหลือให้นักเรียนอยู่รอดปลอดภัยจากสถานการณ์ปัญหาสังคมที่กำลังวิกฤติ โรงเรียนควรเลิกใช้วิธีการปกครองนักเรียนด้วยการลงโทษที่รุนแรงหรือบังคับข่มขู่ให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบ โดยไม่ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้เรียนรู้ถึงผลเสียของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และยังโรงเรียนใช้ความรุนแรงกับนักเรียนมากเพียงใดก็ยิ่งส่งผลให้นักเรียนออกกลางคันหรือหนีไปจากระบบการศึกษามากยิ่งขึ้น อันเป็นการผลักดันให้นักเรียนก้าวเข้าสู่วงจรปัญหาสังคมอย่างคาดไม่ถึง สถานศึกษาทุกแห่งจึงควรดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีความเข้มแข็งให้สามารถใช้เป็นกลไกในการเฝ้าระวังพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครอง และให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีภูมิหลังที่หลากหลาย มีศักยภาพและต้นทุนชีวิตที่แตกต่างกัน ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม อันจะส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียน และมีทักษะในการเผชิญปัญหาทางสังคมได้อย่างเข้มแข็ง (สันติสุข สันติศาสนสุข. 2553 : 87)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 66 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น ขนาดเล็ก 25 โรงเรียน ขนาดกลาง 28 โรงเรียน ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 13 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ได้ให้ความสำคัญและมีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเคร่งครัด โดยจัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้ง กำชับ ประสานงาน รายงาน ประเมินผลและติดตามการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ เป็นไปอย่างเข้มแข็ง นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังคงให้ความสำคัญระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาต่าง ๆ ร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยใน ปีการศึกษา 2553-2554 ได้กำหนดให้เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ก็ เพื่อมุ่งหวังให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเครื่องมือให้ บุคลากร ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระ ได้อย่างมีคุณภาพ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นครูที่ปรึกษา สนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ซึ่งผลการศึกษา จะเป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ เหมาะสม อันจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการส่งเสริมนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือดูแล สามารถ ลดหรือป้องกันปัญหาที่จะเกิดแก่นักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการอย่างเต็มตามศักยภาพและ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ ซึ่งเป็นพลังและเป็นความหวังของประเทศชาติสืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนิน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในการดำเนินงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ซึ่งครอบคลุมภาระหน้าที่ตามองค์ประกอบสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 5 ด้าน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 17-18)

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ แยกเป็นผู้บริหาร 132 คน และครูที่ปรึกษา 1,811 คน รวม 1,943 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับผู้บริหารใช้ประชากร ส่วนครูที่ปรึกษาได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระประกอบด้วย

3.1.1 สถานภาพตำแหน่งได้แก่

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครูที่ปรึกษา

3.1.2 ขนาดของสถานศึกษา ได้แก่

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

3.2 ตัวแปรตามได้แก่ สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง สภาพการจัดกิจกรรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ อย่างมีระบบขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่ดำเนินการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ โดยมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวงโดยแบ่งตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและการรับทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการเรียน ด้านสารเสพติด เป็นต้น ครูกับนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและดูแลเอาใจใส่นักเรียนในที่ปรึกษาและจัดเวลาออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ครูที่ปรึกษายังมีการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่าย

ปกครอง ฝ่ายวิชาการ ครูแนะแนว ครูประจำวิชา เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ครูที่ปรึกษาได้จัดทำ ระเบียบแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และรวบรวมข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การสำรวจ การทดสอบ และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ก็เพื่อให้การแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนและเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อการคัดแยกหรือจัดกลุ่มนักเรียนเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา จากการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งในการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและมีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจนเป็นมาตรฐาน มีการจัดประชุมของครูในโรงเรียนเพื่อกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนร่วมกัน มีการจัดเก็บข้อมูลในการคัดกรองอย่างเป็นระบบและแจ้งข้อมูลในการคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบด้วยความระมัดระวัง ครูร่วมวางแผนกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการช่วยเหลือนักเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษามีคุณภาพมากขึ้น มีความภูมิใจในตนเองด้าน ต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เช่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์อย่างจริงจังและต่อเนื่องทั้งปี โรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาให้กับนักเรียนตลอดจนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้กับนักเรียนนั้น โรงเรียนได้ศึกษาความต้องการของนักเรียนอยู่เสมอ โรงเรียนให้ความสำคัญกับครูที่ปรึกษาให้เข้ากิจกรรมโฮมรูมทุกวัน บรรยากาศในการจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นไปอย่างอบอุ่นและเป็นไปโดยสม่ำเสมอ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมพบปะผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนได้มีการประเมินผลและนำผลการประเมินการตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมาใช้วางแผนในการดำเนินงานในปีต่อไป

1.4 ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดหาวิธีดูแลช่วยเหลืออย่างหลากหลาย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับแก่นักเรียน นักเรียนให้ความไว้วางใจกับครูที่ปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาที่สามารถนำปัญหาปรึกษากับครูที่ปรึกษาอยู่เสมอ ครูที่ปรึกษาที่มีความรู้และมีทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจัดให้มีศูนย์การให้คำปรึกษาเบื้องต้นที่มี

ประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมบริการแนะแนวที่มีคุณภาพ จัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือ นักเรียนในกลุ่มย่อยหรือกลุ่มมีปัญหา จัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียนเพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกัน ดำเนินการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้กับนักเรียนในด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัว และสังคม ดำเนินการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนและกำกับดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการ ประเมินผลการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนและนำผลการประเมินการป้องกันช่วยเหลือและแก้ปัญหา นักเรียนมาใช้ในการดำเนินงานในปีต่อไป

1.5 ด้านการส่งต่อ หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ หาก นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นหรือแย่ลงกว่าเดิม โดยไม่ปล่อยให้เป็นที่หน้าของครูที่ปรึกษาหรือครู คนใดคนหนึ่งเท่านั้น ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมี ระบบติดตามช่วยเหลือนักเรียน โดยแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ก่อนการส่งต่อครูที่ปรึกษาได้ความพยายามในการแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างเต็มความสามารถและ ชี้แจงเหตุผลให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อนักเรียน ตลอดจนประสานความร่วมมือ กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ โดยดำเนินการแต่งตั้งครูที่มี ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะด้านเพื่อรับการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอกโรงเรียน โรงเรียน จัดคณะทำงานเกี่ยวกับการดำเนินการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อ ดำเนินงาน ในการส่งต่อภายใน โรงเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความครอบคลุมชัดเจน ดำเนิน งานในการส่งต่อภายนอก โรงเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบการประสานงานที่ ชัดเจนรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการติดตามประเมินผลการให้ความช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

2. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง สภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล ควบคุมหรือสั่งการ การบริหารงานใน โรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

2.2 ครูที่ปรึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นครูประจำชั้นนักเรียนในระดับช่วง ชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ ซึ่งมีหน้าที่ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ

3. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของสถานศึกษาที่แบ่งตามตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

3.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน

3.2 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 501-1,500 คน

3.3 ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

4. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ดูแลควบคุม ประสานงานและติดตามโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 บุรีรัมย์ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 66 โรงเรียน